

ROSENSTEIN, CARL VON

Då hans kongl. höghet hertigen af Södermanland prins Oscar, Sweriges och Norriges arf-furste, uppnådde myndig ålder den 4 juli 1817. Tal från predikstolen i kongl. slotts-capellet af Carl von Rosenste

1817

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

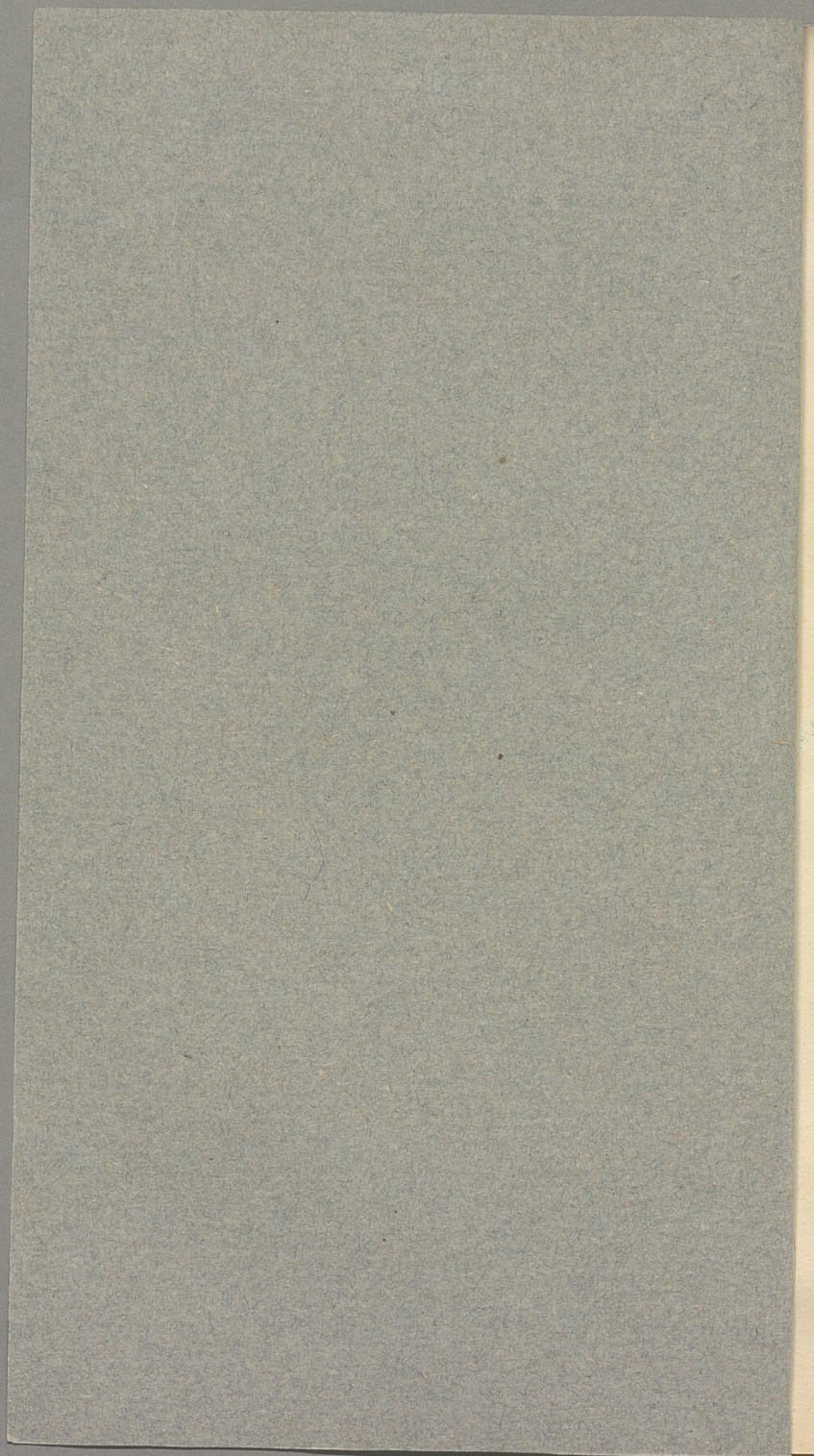
Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

1817

ROSEN von ROSENSTEIN
EX.A

Leop.
Graf
Stumpf
(Gen.)
1817
1800-1829

Ex.A

Då
Hans Kongl. Höghet
Hertigen af Södermanland
Prins OSCAR,
Sveriges och Norriges Arf-Furste,
Uppnådde myndig ålder den 4 Juli 1817.

Tal

Från
Predikstolen i Kongl. Slotts-Capellet
af
Rosén
Carl von Rosenstein,
Bisfop i Linköping.

STOCKHOLM, Tryckt hos CARL DELEEN, 1817.

THE
SOCIETY OF
MUSICIANS
OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND

Wälsignade Åhörare! Åter en glädjehögtid för Nordens Folk! Åter en dag, på hwilken wi, med liflig tacksamhet för den Allsmågtiges wälgerningar, kunne uppmuntra hwarannan, och utropa: detta är den dagen, den Herren gör, låt oss på honom fröjdas och glädjas; — en dag, på hwilken hwarje Ordets tjenare återkallar i sitt hjerta Profetens minnesvärda ord: tröster, tröster mitt folk, säger eder Gud; taler ljusliga med Jerusalem, och prediker för dess inbyggare, att dess olyckstid är fulländad, ty dess misgärning är förlåten, ty det har fått dubbelt igen af Herrans hand, emot de syndastraff det förut lidit.

O! hwilken djuphet af den rikedom, som är både i Guds wisdom och kunskap: huru obegripelige äro Hans domar, och oransärlige Hans wägar! — Åtta år äro knappt förflutne, wi minnas det, — och ett för Fösterlandet warmt hjerta kan aldrig glömma, hwad wi då erforo, — då det war förlåtligt, äfwen för den mest behjertade, att twisla om möjligheten af wårt Samhälles räddning. Tappra och rådige män twingades af händelserna att stiga fram, för att upprätthålla en lutande Thron. En Furste, bepröfwad i striden, och erfaren äfwen i fredliga Regerings-omsorger, uppoffrade sitt enskilda lugn och uppsteg på densamma. — Men Han war ensam inom Konunga-borgen. Försynen gaf Honom en Son, Honom lik i mildhet, mannamod och

Fosterlandslärlek. Denne Prins kom till vårt Land, glädde vår Konungs hjerta, wann vår kärlek och utgjorde vårt hopp. Men Han föll. Landets hopp förvandlades i bestörtning, glädjen i de bittraste tårar. Samhällsordningen skalades å nyo, ty laglydnad glömdes under saknadens bekummer. — Men Herren vår Gud är en trofast Gud, hållandes förbund och barmhertighet, dem som älska Honom. Under omöjkelig ledning of en högre storelse, förenade sig Konung och Folk, att, till Thronens stöd och Landets säkerhet, från fjerran ort bitkalla en Hjelte, på hwars hjesa dygderna och menfligheten hade slutat medborglighetens krona, omkring segerns lager. Den Gönliga wördrad och kärlek, hwarmed denne Prins strog wid sin hitkomst omfattade, och sedan oafbrött omfattar vår älskade Konung, och fröjdar Des ålders dagar; — den ömhet Han wisar Landets Barn; — det anseende Sverige återwunnit bland Sarcopas Riken; — den ära som på nytt omgisswer våra Stridsmän; — föreningen mellan twenne trofasta Brödrasfolk till gemensamt wäl, ester långa tiders söndring, missförstånd och olyckor; — allt talar till våra hjertan. Nu säge alla de som Herran frukta: Hans godhet warar ewinnerliga! Du lijwar allt of att tacka Herronoin. Föremålet för sjelfwa denna dagens högtidlighet innefattar rågan af de glädje-ämnen Gud beredt för vårt Land. Hoppet loswar waragtighet åt närwarande tiders sällhet och lugn. Ty nära Thronen, wid sin Stora Fadens sida, står en Prins, på hwilken våra hoppfulla blickar länge warit fästade. I dag är Hans Högtidsdag, minnesfesten af den dag, på hwilken Han första gången skådade ljuset under en annan himmel, ester mennisko-slutkonst icke ämnad att blifwa

Nordiska ynglingarnas Furste. — Men Han blef wår; och wi prise Försynens wågar. Inom wårt sköte är Han uppfostrad, till wårt luststreck hårdad. Han känner redan wårt Land, des brister och förmåner. Han känner redan Innewånarnes lynne, och skall förstå att behandla dem mildt, men allvarsamt; wänligt, men kraftfullt; öppet, men med klohet. Hvad kunne wi icke hoppas af de efterdömen Han ägt och äger att följa? — Dock, menniskan planterar, men Gud allena gifwer wårten! — Församlade i Herrans wår Guds hus! Förenom med denna wår älskade Arf-Prins wåra böner till Gud, för Honom, för oss sjelfwa och för wåra efterkommande. — Af Hans egenskaper, Gudsfruktan och styrelse, skall en dag wår trefnad och wälsärd bero; — af Nationens trohet och samhällsdygder, Hans lugn, Hans sällhet, Hans ära.

En Konung i forntiden, som war pröfwad genom Lyctans skiften, som hade en stor erfarenhet af de wådor, till hwilka menniskan föres af sitt eget hjerta, af egna swagheter, af höghetens glans, magtens förblindelser och medgångens snaror, bad till Gud: sänd Ditt ljus och Din sanning, att de leda mig, och föra mig till Ditt helga berg och till Din boning: att jag ingår till Guds altare, till Gud, som min glädje och fröjd är. Ett lifligt snilles eld, ett djupt och omfattande förstånd, ett ädelt hjertas mod och styrka, förenade hos Kon. Dawid, hade likwäl icke förmått bewara honom från mistag och willowägar. — Men han bad till Gud och talade rörd af den Heliga Anda; och Skriften omtalar hwen den Allsmäktige wälsignade hans styrelse på det mest utmärkta sätt. — Hvad som helst i Guds uppenbarade ord förefskrifwit är,

det är skrifwit of till lärdom. — Ålfskade Arfs-Prins! Följ denna anwising. Bed Gud att Hans ljus och Hans sanning må leda Dig; Du skall blifwa bönhörd, uppfylla Ditt höga kall, undersåtarne skola lyda Dig utan suckan, och i Ditt eget Samvetes vittnesbörd och i Folkets kärlek skall Du finna Dig belönad.

W. Åhör.! Hwad är wäl menniskan, lemnad åt sig sjelf? Hwad har hon warit i alla länder och tider, då hon saknat det himmelska ljusets ledning, eller tillslutit sina ögon för des klårhet? — Lifwet är för henne en gåta, pligterna ett mörker, dygden endast uppoffringar, samwetet en olidelig plåga, hoppet ett irrbloß. Begärfserna äro hennes ledsagare, swagt tyglade, och det blott tillfälligtwis, af en inifrånkt klokhets uträkningar. — Hon tror sig bereda sjelf sina öden, och hwarje motgång förbittras desto mer af ånger och förebåelser. Hon inbillar sig att styra händelsernas lopp, och störts af dem, innan hon märkt faran. — Förgäswes äro hennes goda uppsåt, hennes bästa föresatser, ty hon saknar kraft, att dem fullborda. — Öfwermodig är hon merendels i medgång, i olycka swag, ty hon inser icke Försynens affigter med någondera; — stolt då hon har magt, låg då hon skall lyda, ty hon fattar icke det ädla och lycksaliga af ordning, rättwisa och redlighet; — otålig, misnöjd, trött wid sig sjelf och wid alle, ty hon har uttrömt i nöjen och wilda njutningar all känsla för naturen, för menskligheten och lifwet. Den naturliga menniskan förnimmer intet af hwad Guds anda tillhörer; det är henne för högt, hon kan icke begripa. — Trefnadens flyr henne, ty den ogudaktige hafwer ingen glädje af Solene, och ingen ro, hwarken

här eller der. — Då hela Samhället utan Religionens ljus och ledning, hvad äro de? — Jordna och sednare tider vittna derom, genom de rysligaste tafstor. Ewiga Försyn! Du tyckes hafwa funnit nödigt, att, genom märkwärdiga exempel af storhet och fall, af brott och deras följder, påminna vår samtid och efterwerlden, att Samhällets sällhet och bestånd, äfvensom enskiltas wälfärd och ära, hwila på wördnaden för Dig, på lydningen för Dina ewiga, wälgörande lagar!

Ja, W. Åhör! Herrans fruktan är wisshetens begynnelse. Wi måste ledas af Guds Anda, af Dess ljus och sanning, af dem föras till Dess helga berg och boning, för att wid korssets fot lära den rätta wissheten, och der erfara, att Gud är vårt enda säkra stöd, vår rätta ledsagare, vår sanne fröjd och glädje. Då först blic det klart och ljust för våra ögon. Då inse wi, att detta jordiska lifwet är en beredelse till ett högre, ett tillfälle att utveckla våra krafter och egenskaper, samt derigenom mogna för bättre och fullkomligare werldar. — Wi känne då redigt våra pligter. Wi förstå då hufwudssumman af budet, som är kärleken till Gud och menniskor af ett rent hjerta, af ett godt samwete, och af en oskrymtad tro. Dygdens uppoffringar blifwa lätte; ty wi wete att den skall få sin lön, och i tron på Gud och den Han sändt hafwer Jesum Christum igenkänne wi sambandet emellan dygdens stränga fordringar och sällhetsbegäret, emellan pligterna och hoppet. Samwetet, äfwen när det strängt warnar, blic vår trognaste wän; hoppet vår lika säkra som glada tillflykt. — Guds Ande hjälper oss att segra i striden mot begärelserna, och öswertygelsen om en styrande Försyn, på

hwars godhet, wishet och magt en rätt Christen med full wisshet kan förtrosta, ger oss tålamod under prostrwen, styrka i motgången, tröst under bedräfwelse, tacksam glädje under goda dagar. — Laga genom sin tro bli en Christen fast, omwilling, rik i Herrans werk alltid; kraftfull, men rättwis, då han befäller; trogen, men redlig, öppen och samwetsöm, då han bör lyda. — Undergifwen Försynens skickelser, nöjd med sina öden, röjer han i sitt hela lönne, sitt hela wäsende att rättfärdighet, frid och fröjd i den Heliga Andan, äro de sjalars lyckliga lott, som, ledde af ljuset och sanningen, blifwit rätte medlemmar af Guds Rådberike på jorden. — Lycklig den, som wid öfvergången från ungdomens glada bekymmerlösa lekar till mannaålderns tunga möder och omsorger, är genomträngd af denna öfvertygelse! Ju wigtigare fall Försynen tilldelat en menniska, ju högre hon ser sig inom Samhället upplystad, des större ansvar söljer och hennes pligter. Skall hon en dag, på spetsen af jordiff höghet, styra länder och riken, befälla öfwer tusentals menniskors wäl eller we, huru nödiat då för henne, att anropa alla Konungars Konung, och alla Herrars Herre, om denna wälsignette, denna sälla erfarenhet af Religionens inflytelse på menniskans förstånd och hjerta, på des tankesätt, böjelser och hela uppförande.

David bad Gud, att ljuset och sanningen måtte föra honom till Guds helga berg, och till Des boning. — Till berget Zion hade Konung David flyttat Tabernaklet och förbundens Ark, Israelitiska Folkets helgedomar, wid hwilka de samlades för att tillbedja, nederfalla och knäböja inför Herran, Israels Gud. Der hade han äfwen anlagt sin Konungsliga borg. — Mente han

dermed, att påminna om det nära sambandet emellan Religionen och Samhällsordningen? — Wißt är att Religionens bud och Samhällspligterna alltid stå i förening. Den undersåtliga wördnaden, troheten, lydnaden, böra hämta sin grund, sitt lif, sin styrka, från känslan af hwad menniskan är skyldig Gud. Den jordiska högheten bör alltid hafwa för sina ögon och tankar det, som påminner om den Högsta, om Honom, genom hwilken Förstarne råda, hwilken alla Rönungar skola tillbedja, och inför hwilken äfwen de en dag skola göra räkenskap.

Älskade Urf-Furste! Med glädje och hopp emottog Nordens Folk wissheten, att dessa tänkesätt från den späda åldern blifwit ömt inplantade, stadeligen rotade och grundade i Ditt hjerta. Med glädje ser det ock dertfore denna dag, på hwilken hoppet nalkas sin fullbordan, och Du inträder i den manliga ålder, som Försynen ålagt Dig, att egna åt Fosterlandets sällhet.

Ditt allwarliga sinne må icke befara, att på detta rum höra smickrets röst, som, äfwen på hwilket annat, der det wågade nalkas Dig med sitt gift, borde sära både Ditt förstånd och Ditt hjerta. — Här, inför Helgedomen, påminnas wi, att menniskan förwår intet, utan Guds bistånd. Här kan hos Dig endast wäckas känslan af Dina pligter, åtanlan på widden af Ditt ansvar; men tillika det kraftgifwande hopp, att Gud aldrig af Dig förqäfwes skall åkallas. — Iwenne tappra, redliga Folk, nyß förenade, likasom för att öka Dina blifwande omsorger, samt bereda åt Dig fördubblade tillfällen och medel att wara nyttig och werksam, följa Dig med sitt hopp, sina önsk-

ningar, sina förböner. Ut deras väl skola hädana; efter alla Dina dagar helgas, all Din omtänka, allt Ditt arbete rättas. Sjelfständiga och högsinnade från urminnes tider, erkänna de inga andra lagar, än dem de sjelfwe genom fria beslut stiftat. De äga i sina Brödraspråk orden slaf och träl endast för att uttrycka frammande begrepp, eller brottets följder hos usla misådådare. En outplånlig kärlek till lagbunden frihet fästas deras hjertan, med förtjusning och allwar, wid ett luststreck, som andra Nationer anse hårdt; wid en jord, som kallas fattig; wid bergsträckor, som lemna inga lysande skatter, men framräcka wapen och wänja wid mödan. De kunna ej länge styras med Enwaldets nyck, eller magtspråkets thordön, men med kärlek och nit lyda de lagen och rättwisan, allwarligt skipade; — med trohet och mannamod följa de en tapper Furstes ledning, som sjelf går i spetsen för dem; — glade och willige fästa de sig med iswer wid den estersyn dem från Thronen lemnas; — wärdade med omsorg, uppmuntrade med godhet, sprida de glans omkring Regentens spira, genom lyelliga och ihärdiga bemödanden för Wetenskaper, för Fria konstler, för allt hwad som tjenar till människoslägtets förädling. — Udelet sinnade Prins! Det blir Din sällhet, Din ära, att i framtiden leda dessa Folk till ljus, till Samhällsnygder, till Gudsfruktan, till dagligen befastad sjelfständighet. — För Dig blefwe det en afgrund af qwal, om de en dag skulle med blygd trampa på sina Fäders grafwar, nödställde genom slärdens och yppighetens dårskaper, modfällde genom wellighet och safångans nöjen, sönderslitne af twedragt, förnedrade genom laster och wanmäktige af bristande förstandsodling och Fosterlandskänsla. Men, nej! Wära Förfäders

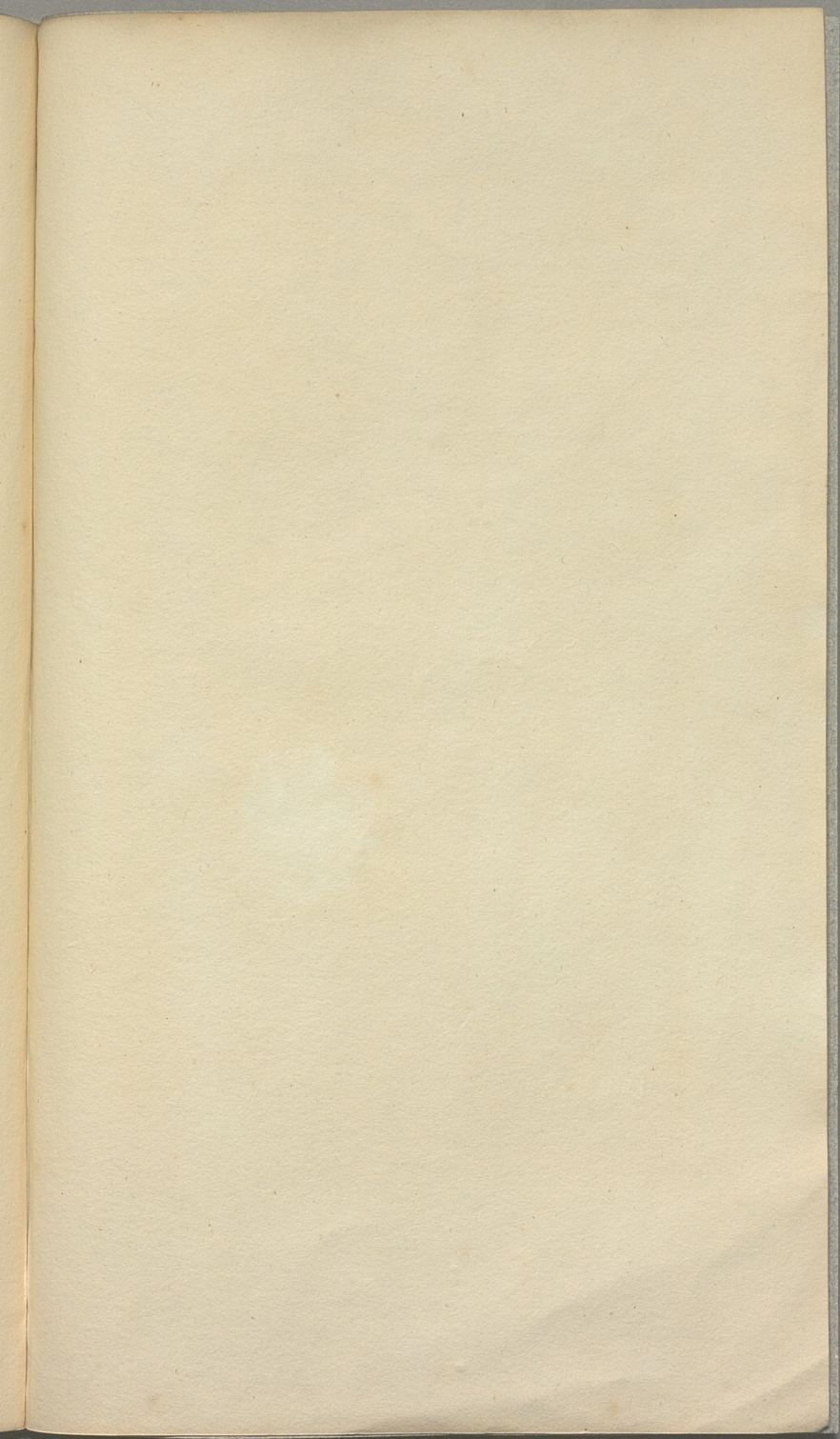
aflomlingar skola aldrig wanflägas. Ett nytt Sidschwarz har för oss uppgått efter stormarna, och dess härliga början lifwar vårt hopp. Nya Grundlagar förwisa Nordens Folk om borgerlig frihet, och samtida med dem har en ny gren blifwit nypad i vår länge wördade Konungastam. Den ed wi swurit vårt eget Fädernesland, fästas oss oryggligen wid Din Stora Fader, som hitkom kallad af våra hjertan, af våra önskingar, af vårt fria enhälliga wol. Den fästas oss lika heligt wid Dig och wid Dina senaste efterkommande.

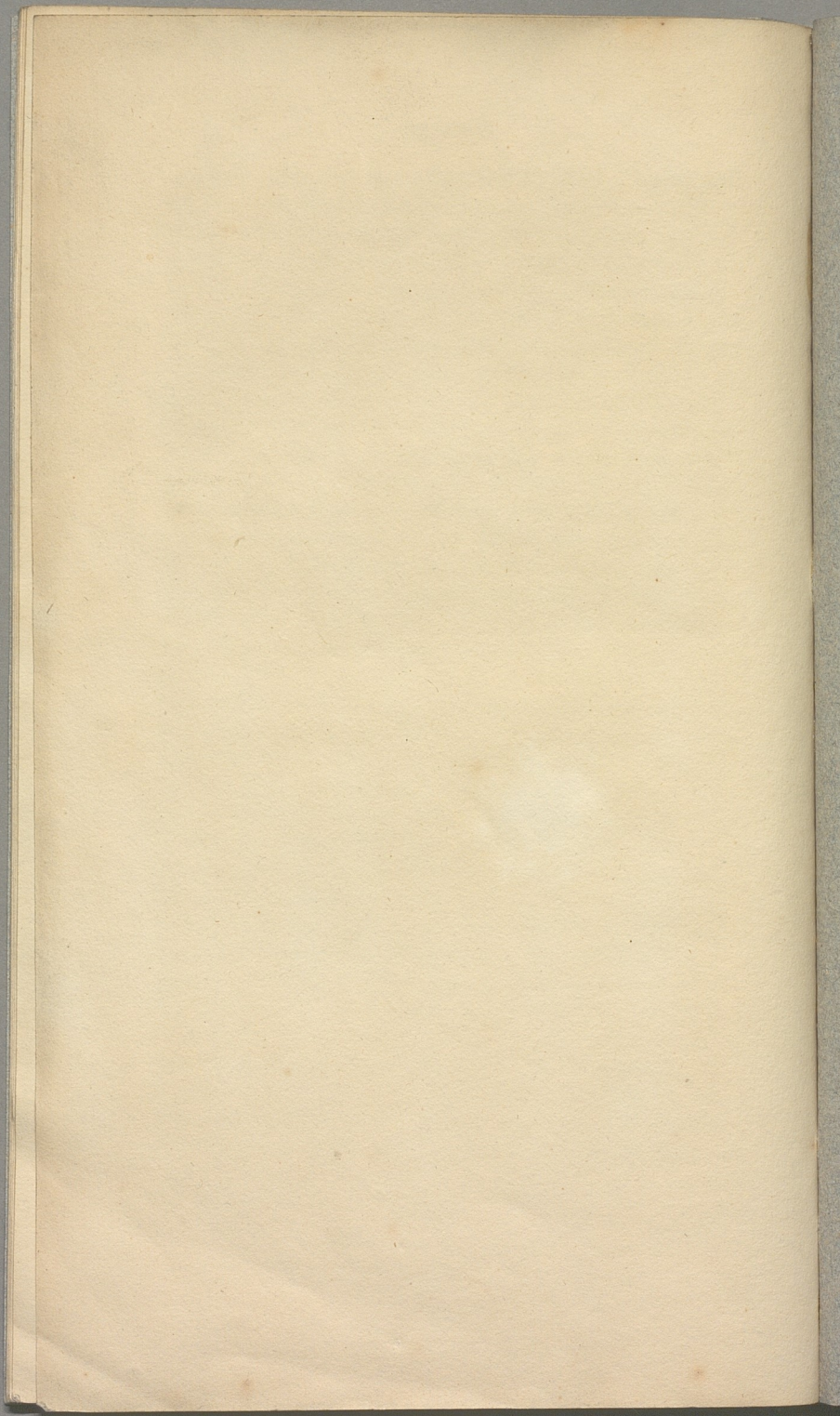
Swilka anledningar hafwe wi icke att lyckönska Dig, ädle Furste! och oss sjelfwa? Lyckliga natursgåstwor, hos Dig ett owärderligt arf, hafwa genom en sorgfälligt wårdad uppfostran blifwit utwecklade, och röja sig genom ett tidigt förstånd, ett lugnt sinnelag, en manlig allwarsamhet. De skola hos Dig ytterligare mogna, genom de tillfällen nu för Dig öppnas, att dagligen winna ökade kunskaper i Regeringskonsten, och med kunskapen förbinda erfarenhet och mennisko-känneedom. — Wid vår Konungs sida, skall Du på nära håll ståda, huru en Konung upprättar landet genom rätt; huru älskad Han blir, när Han sjelf af hjertat älskar sitt folk, och dess wäl alltid är hans högsta lag; huru Gud wälsignar den spira, som föres med mildhet, rättwisa och tapperhet. — Din Store Fader skall för Dig framställa den hänryckande tafelan, som Du onat, men hittills ej kunnat fullt till alla dess bilder och färger fatta, af en stark och ädel själ, som bildat sig sjelf genom egen kraft, och genom kraften af händelser, dem han sjelf dels beredt dels begagnat. Ditt Sonliga hjerta skall ej klappa endast wid det namn Han bär af Hjelte och Segerwinnare, utan djupt skall det beundra,

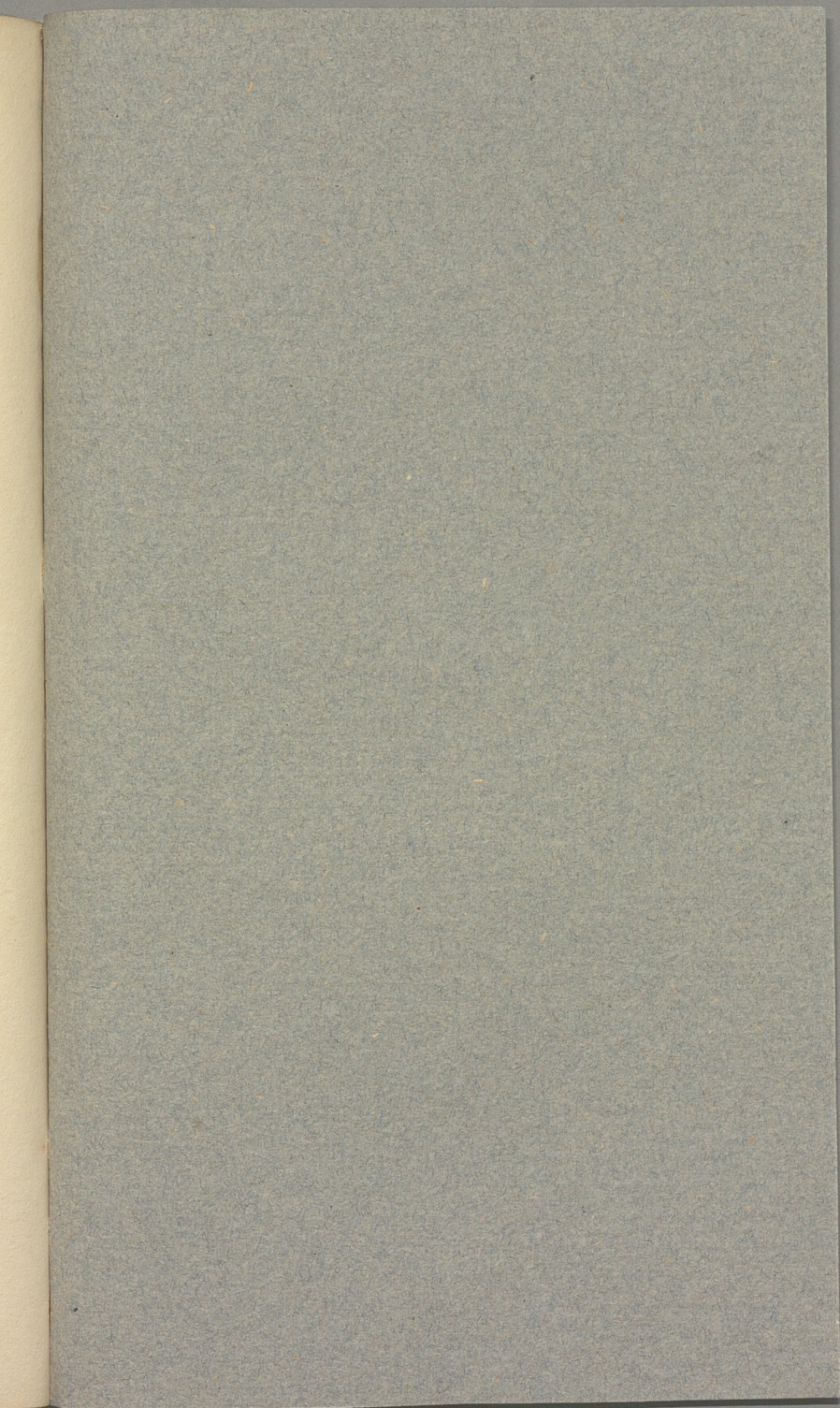
och till efterföljd minnas. Deß oafbrutna uppmärksamhet på Regeringsärenderna, Deß kloka Statskonst, Deß öppna och intogande sätt att bemöta undersåtare och vinna deras hjertan, Deß deltagande i deras bekymmer, och werksamma uppoffringar för deras lättnad. — Wid rådslagen närvarande, skall Du, till oberäknelig nytta, tidigt lära att värdera de rådgifwars, som med kunskaper och erfarenhet förena en samwetsöm upprigtighet, ett redligt nit; aldrig dölja sanningen, aldrig segt afwika från en på kannedom och pröfning grundad öfvertygelse. — Under öfwerläggningar, som höra till Regeringskonsten, skall Du fatta deß grundreglor, och sästa dem i minne och hjerta, — att göra rätt åt alle slags förtjenst af Samhälle och mensklighet, dela en lifwande uppmärksamhet lika åt alla särskilda yrken i Staten, som inbördes gagna hwarandra, samt befordra det helas trefnad och bestånd; — att värda Religionen, ty utan den finnes ingen dygd, ingen Samhällsordning, ingen sällhet; — att noga asmåta Statens behof och deß tillgångar, utan hwilken omsorg deß grundwalar lätt blifwa skakade; — att skipa rättwisan, utan mannamån, ty den förbittrar, — utan hårdhet, ty den wäcker affsty, — utan swaghet, ty strafflösheten alstrar i Samhället osäkerhet, laglöshet, oordningar och brott, och är en werkelig grymhet mot den wärnlösa ofskulden; — att upprätthålla försvarswerket, hedra tapperheten, men aldrig låta den hwäsa sitt swärd då icke folkets wäl och Landets säkerhet det nödwändig kräwa; — att befordra endast förtjensten och dugligheten, utan allt afseende på fåfångans anspråk och lycköklarens outtröttliga låghet; — att uppmuntra idogheten, fliten och den sparsamma tarfligheten, lifwa näringsfrihet och loslig omtan-

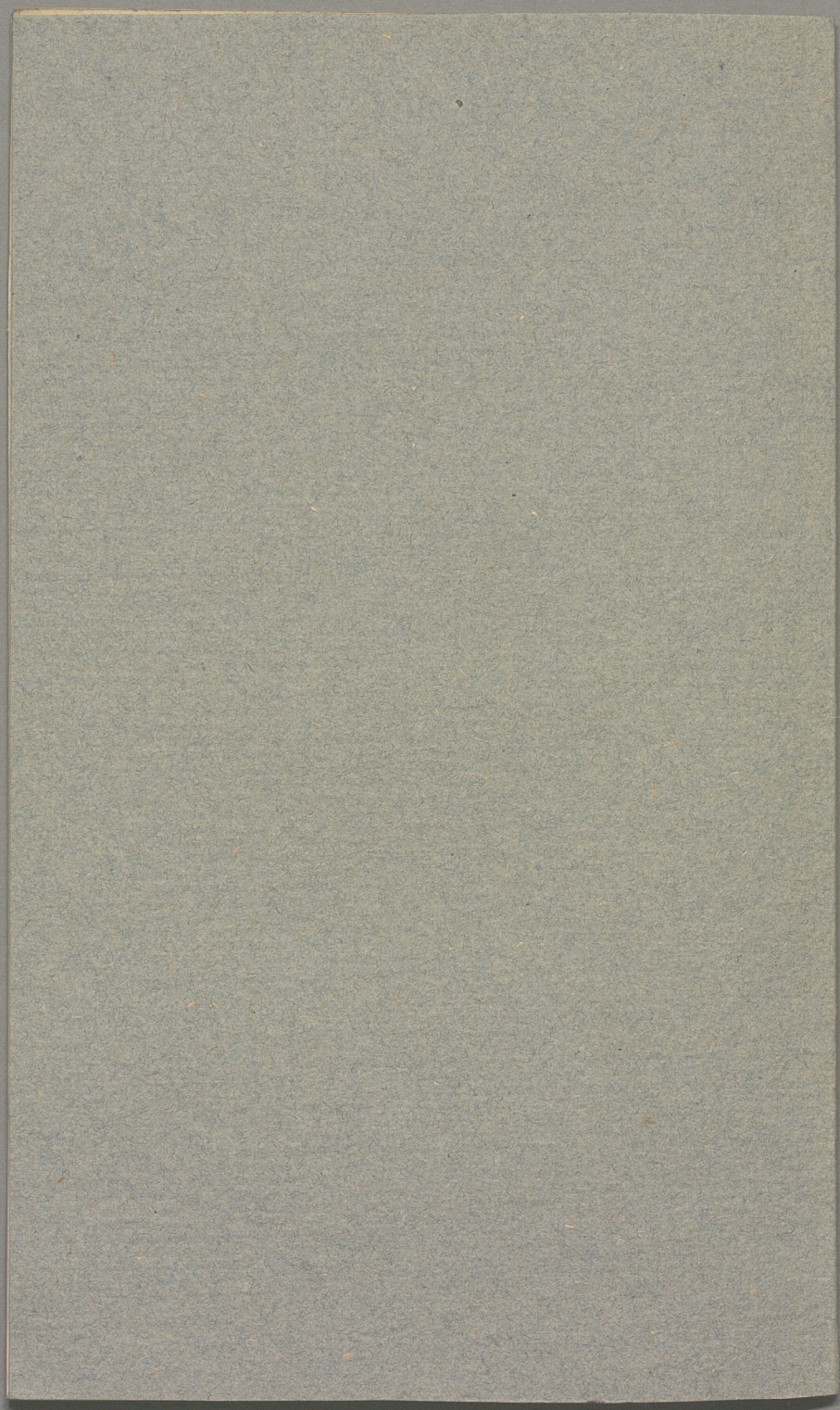
ka, utan hwilka Rikskroppen snart råkar i wan-
magt; — Urdteligen och framför allt annat, att
skydda tankesfriheten, ljusets och mennisko föräd-
lingens willkor, samt med allwar, kraft och ihär-
dighet befrämja det uppväxande släktets bildning.
— Se der, o Prins! hwad Du skall se och höra,
under de omsorger som hädanester blifwa Dig af
Konungen anförtrödde. Gå dem och Ditt höga
Kall med frimodighet till mötes, åtföljd af Folkets
förböner, wälsignelser och ömma tillgifwenhet.
Gud skall sända sitt ljus och sin sanning, att de
leda Dig. War alltid wiß derom, att en Konung
som sitt Folk troget dömmar, som arbetsam och
samwetsöm, tapper och redlig, god men rättwis,
alltid ser på Landets bästa, hans sätte blifwer e-
wigliga beständandes. Amen.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

www.books2ebooks.eu